

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Прев 401/2015
20.10.2016. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Бранка Станића, председника већа, Гордане Ајншпилер-Поповић и Браниславе Апостоловић, чланова већа, у привредном спору по тужби тужиоца – противтуженог „АА“ из ..., кога заступају пуномоћници Душан Гашић и Далиборка Марковић, адвокати из ..., против туженог „ББ“ из ..., кога заступа пуномоћник Милан Жебељан, адвокат из ..., ради накнаде штете због раскида уговора по тужби, вредност предмета спора 33.680.941,60 динара и накнаде штете због раскида уговора и враћања датог по противтужби, вредност спора 36.471.124,20 динара, одлучујући о ревизији тужиоца-противтуженог изјављеној против пресуде Привредног апелационог суда Пж 2484/15 од 17.09.2015. године, у седници већа одржаној дана 20.10.2016. године, донео је

ПРЕСУДУ

ДЕЛИМИЧНО СЕ УСВАЈА ревизија тужиоца – противтуженог „АА“ из ..., преиначују пресуда Привредног апелационог суда Пж 2484/15 од 17.09.2015. године и пресуда Привредног суда у Београду П бр.189/2010-2006 од 10.02.2015. године, и пресуђује:

ОДБИЈА СЕ као неоснован противтужбени захтев туженог – противтужиоца „ББ“ из ... којим је тражио да се обавезе тужилац противтужени „АА“ из ... да туженом противтужиоцу, на име накнаде штете због раскида уговора, плати износ од 668.568,40 динара са законском затезном каматом по стопи из Закона о затезној камати почев од 26.10.2007. године па до исплате.

У преосталом делу ревизија тужиоца – противтуженог, изјављена против пресуде Привредног апелационог суда Пж 2484/15 од 17.09.2015. године одбија се као неоснована.

Образложење

Пресудом Привредног суда у Београду П бр.189/2010-2006 од 10.02.2015. године, делимично је усвојен тужбени захтев и обавезан тужени противтужилац да тужиоцу противтуженом на име накнаде штете плати износ од 4.246.675,13 динара са законском затезном каматом по стопи из Закона о затезној камати почев од 12.10.2006. године па до исплате. Ставом другим одбијен је

тужбени захтев у делу којим је тужилац противтужени тражио да му тужени-противтужилац плати износ од 29.434.266,42 динара са законском затезном каматом по Закону о затезној камати почев од 12.10.2006. године па до исплате. Ставом трећим делимично је усвојен противтужбени захтев и обавезан тужилац противтужени да туженом-противтужиоцу на име враћања датог због раскида уговора плати износ од 10.191.777,78 динара са затезном каматом по стопи из Закона о затезној камати на износ од 10.013.123,44 динара почев од 01.09.2006. године, па до исплате и на име накнаде штете због раскида уговора износ од 668.568,40 динара са затезном каматом по Закону о затезној камати почев од 26.10.2007. године па до исплате. Ставом четвртим одбијен је као неоснован противтужбени захтев у делу у којем је тужени тражио да се обавезе тужилац-противтужени да му плати затезну камату по Закону о затезној камати на износ од 178.654,34 динара почев од 01.09.2006. године па до исплате, на износ од 525.420,40 динара почев од 01.09.2006. па до 25.10.2007. године и на износ од 143.148,00 динара почев од 30.09.2006. године до 25.10.2007. године. Ставом петим одбијен је као неоснован противтужбени захтев којим је тужени противтужилац тражио да му тужилац-противтужени на име накнаде штете плати износ од 25.610.778,02 динара са припадајућом законском затезном каматом на износ и по датумима доспећа ближе наведеним у изреци. Ставом шестим одлучено је да свака странка сноси своје трошкове поступка.

Привредни апелациони суд пресудом Пж 2484/15 од 17.09.2015. године ставом првим одбија жалбе парничних странака и потврђује пресуду Привредног суда у Београду П бр.189/2010-2006 од 10.02.2015. године. Ставом другим одбија захтев туженог-противтужиоца за накнаду трошкова другостепеног поступка као неоснован.

Против другостепене пресуде, у делу у којем је одбијен тужбени, а усвојен противтужбени захтев, тужилац-противтужени изјављује благовремену и дозвољену ревизију. Ревизију изјављује због погрешне примене материјалног права.

Тужени-противтужилац не подноси одговор на ревизију тужиоца-противтуженог, а Републички јавни тужилац се о изјављеној ревизији није изјаснио.

Ревизијски суд је испитао побијану другостепену пресуду на начин прописан чланом 399. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“, бр. 125/04 ... 111/09) који се примењује на основу члана 506. став 1. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“, бр. 72/11 ... 55/14) и одлучио као у изреци ревизијске пресуде из следећих разлога:

Ревизија тужиоца-противтуженог је делимично основана.

Нижестепене пресуде нису захваћене битном повредом из члана 361. став 2. тачка 9. ЗПП, на коју се у ревизијском поступку пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању парничне странке су дана 12.12.2005. године закључиле уговор о продаји, којим се тужилац-противтужени обавезао да испоручи туженом-противтужиоцу 31.680 комада кока носилца по цени од 5 евра у динарској противвредности, на дан плаћања и да му испоручи 1.360 тона концентрата за исхрану усељеног броја кока носилца по цени од 8,00 динара по килограму. Укупна вредност инвестиције односно добара које је тужени-противтужилац преузео од тужиоца противтуженог износила је 283.457,00 евра у динарској противвредности увећаној за ПДВ који је он у обавези да плати тужиоцу-противтуженом бескаматним авансом најкасније до 31.12.2005. године. Обавеза туженог противтужиоца је била да тужиоцу противтуженом испоручи целокупну произведену количину јаја, по уговореним ценама из одређене класе, при чему је цена конзумних јаја утврђена на бази курса 1 евро = 87,00 динара, која ће се кориговати у случају промене курса евра за више од 5% (на више или наниже). Уговором је била предвиђена обавеза тужиоца противтуженог да преузета конзумна јаја плаћа туженом противтужиоцу у износу од 100.000,00 динара дневно почев од 01.03.2006. до 15.01.2007. године, да за целокупну преузету количину конзумних јаја обезбеди амбалажу за паковање а према уговореној динамици и да гарантује туженом противтужиоцу да ће по свакој усељеној коки носилци произвести 300 комада конзумних јаја. Уколико тужени противтужилац не произведе уговорену количину јаја, тужилац противтужени се обавезао да ће извршити накнаду непроиствене количине јаја туженом противтужиоцу и испоставити предрачун као основу за авансно плаћање за коке носилце и концентрат. У току реализације уговора на страни тужиоца је настао дуг на дан 24.05.2006. године, који је износио 4.500.000,00 динара. Дописом од 24.05.2006. године тужени је обавестио тужиоца о висини доспелог дуга и позвао га да прузме са фарме произведена јаја. На састанку одржаном дана 02.06.2006. године, коме су присуствовали представници парничних странака констатовано је стање дуга тужиоца према туженом на име испоручене робе (конзумних јаја) у износу од 5.993.266,88 динара. Том приликом тужилац се обавезао да ће почев од 23.06.2006. године плаћати туженом противтужиоцу износ од 200.000,00 динара дневно и да ће од 05.06. до 10.06.2006. године преузети половину од укупно 2 лагера јаја који се налазе у складишту туженог. Тужилац ову обавезу није испунио због чега је тужени-противтужилац дописом од 01.09.2006. године раскинуо уговор о продаји због неиспуњења обавеза од стране тужиоца, наводећи као разлог да је до пада производње конзумних јаја дошло управо због нередовне испоруке концентрата.

Међу странкама није било спорно да је 78 кока носилца угинуло у транспорту, да је тужилац испоручио туженом 31.602 комада кока носилца у вредности од 17.650,80 евра заједно са ПДВ, а да је тужилац преузео од туженог 4.818.720 комада јаја. По уговору су 31.602 коке требале да произведу 9.480.600 јаја, а тужени је произвео 9.225.040 јаја до 03.03.2007. године. Није преузета количина од 4.661.880 јаја од чега 255.560 јаја није произведено док је 4.406.320 јаја произведено али није преузето. Тужилац је испоручио туженом 828.940 килограма концентрата а био је у обавези да испоручи 1.360 тона.

Вештачењем путем вештака ветеринарске струке утврђено је да је нередовна испорука концентрата од стране тужиоца-противтуженог у извесној

мери утицала на смањење носивости у периоду од 43 до 52 недеље, а да је мало вероватно да је нередовна испорука концентрата била узрок угинућа 1.847 комада кока носиља. Испоручена количина концентрата за период март - јун 2006. године у количини од 435.460 килограма у односу на потребних 432.240 килограма је била довољна за потребе присутних кока носиља. Током периода експлоатације кока од 01.01.2006. до 03.03.2007. године произведено је 9.225.040 јаја, а у периоду од 26.12.2005. до 01.09.2006. године тужилац је испоручио туженом 816.080 килограма концентрата. По нормативима за наведене периоде за исхрану је било потребно 841.599,7 килограма а тужилац је испоручио туженом 25.579,7 килограма концентрата мање. Из налаза и мишљења вештака економско финансијске струке произилази да потраживање тужиоца-противтуженог на име неиспоручених јаја износи 27.971.280,00 динара за обрачун по цени тужиоца, док разлика између цене тужиоца за наведену количину од 27.971.280,00 динара јаја и уговорену цену за класу јаја од 16.595.292,80 динара износи 11.374.987,20 динара. Потраживање тужиоца на име накнаде штете по основу мање фактурисане цене концентрата од 4.264.675,13 динара и трошкова превоза од 1.462.986,42 динара укупно износи 5.709.661,55 динара. Потраживање туженог на име испоручених неплаћених јаја износи 10.013.123,44 динара док потраживање на име обрачунате законске затезне камате на испоручена неплаћена конзумна јаја износи 261.391,91 динар.

На основу тако утврђеног чињеничног стања нижестепени судови, делимично усвајају тужбени захтев тужиоца за накнаду штете у износу од 4.246.675,13 динара. Одбијају захтев тужиоца-противтуженог за исплату износа од 29.434.266,42 динара. У погледу противтужбеног захтева, делимично усвајају противтужбени захтев за исплату износа од 10.013.123,44 динара на име испоручених а неплаћених конзумних јаја, те за износ од 668.568,40 динара, а који се односи на количину произведених а непреузетих јаја од стране тужиоца противтуженог до 01.09.2006.г одине, као и неиспоручену количину концентрата.

Тужилац у ревизијским разлозима спори правилност одлучивања нижестепених судова у делу у којим је одбијен тужбени а усвојен противтужбени захтев.

Супротно израженом правном ставу нижестепених судова ревизијски суд делимично прихвата ревизијске разлоге, сматрајући да су нижестепени судови погрешно одлучили усвајањем противтужбеног захтева у делу захтева за исплату противвредности произведених а непреузетих јаја и недостајуће количине концентрата.

Чланом 132. став 1. Закона о облигационим односима прописано је да су раскидом уговора обе стране ослобођене својих обавеза изузев обавеза на накнаду евентуалне штете. У смислу члана 154. став 1. истог закона, прописано је да ко другоме проузрокује штету дужан је надокнадити је уколико не докаже да је штета настала без његове кривице. Кривица постоји кад је штетник проузроковао штету намерно или непажњом како је то прописано одредбом члана 158. Закона о облигационим односима.

Имајући у виду наведене законске одредбе није прихватљив правни став нижестепених судова да тужени противтужилац има право да потражује од тужиоца противтуженог износ од 668.568,40 динара, који се односи на произведена а непреузета јаја и неиспоручену количину концентрата. Ово из разлога што тужени противтужилац у том делу није доказао да је за њега наступила штета непреузимањем јаја, имајући у виду да је иста могао продати на тржишту. У погледу мање количине испорученог концентрата, тужени – противтужилац није доказао утицај те чињенице на евентуално насталу штету која се односи на умањену производњу конзумних јаја. Осим тога, обавеза тужиоца –противтуженог је била да у складу са уговором испоручи туженом противтужиоцу одређену количину концентрата. Уколико ову своју неновчану обавезу, тужилац није испунио, тужени је за време трајања уговора до момента раскида могао да захтева испоруку недостајуће количине концентрата имајући у виду неновчани карактер ове уговорне престације. Након раскида уговора у смислу члана 132. Закона о облигационим односима може захтевати само накнаду штете, чију висину мора да докаже.

Са изнетих разлога, ревизијски суд је на основу процесног овлашћења из члана 407. став 1. ЗПП преиначио нижестепене пресуде и одлучио као у изреци ревизијске пресуде у ставу првом, тако што је одбио противтужбени захтев у делу за исплату непреузетих јаја и цене неиспоручене количине концентрата.

У погледу навода ревизије тужиоца да је материјално право погрешно примењено у делу у којем је другостепени суд потврдио првостепену пресуду за одбијајући део тужбеног захтева, и у делу у коме је усвојен противтужбени захтев (испоручена а неплаћена јаја), Врховни касациони суд сматра да су ови наводи ревидента неосновани.

Ово из разлога што тужилац – није доказао, да је претрпео штету на име неиспоручених конзумних јаја у износу од 27.971.280,00 динара. Штета коју је тужилац противтужени доказао, односи се искључиво на разлику у обрачунатој цени испорученог концентрата имајући у виду да је уговор раскинут и да су уговорне обавезе тиме престале, због чега је остало само право уговорних страна да траже накнаду евентуалне штете у смислу правила из члана 132. Закона о облигационим односима. Како је несумњива штета за тужиоца настала обрачунавањем ниже цене испорученог концентрата од стране туженог то су нижестепени судови правилно применили материјално право када су у том делу захтев тужиоца-противтуженог усвојили, у висини разлике у цени испорученог концентрата, а у преосталом делу одбили. Сам тужилац, испоручена јаја од стране туженог у мањој количини од уговорене није плаћао у складу са условима из уговора, каснио је са њиховом исплатом, а у јуну месецу је констатована висина дуга туженог и постигнут споразум о начину измирења преосталог дуга, као и преузимању конзумних јаја на фарми туженог. Међутим, тужилац ни ту обавезу није испунио, услед чега је дошло до раскида уговора 01.09.2006. године. У погледу неплаћене цене за јаја испоручена од стране туженог у току трајања уговора, у износу од 10.013.123,44 динара, тужилац је дужан да ту цену накнади

туженом, по раскиду уговора, у смислу члана 132. Закона о облигационим односима.

Наводи ревидента да је материјално право погрешно примењено у том делу не могу се прихватити као основани.

Имајући наведено, суд је одбио у преосталом делу ревизију тужиоца –противтуженог као неосновану и одлучио као у изреци под два применом члана 405. став 1. Закона о парничном поступку.

**Председник већа-судија
Бранко Станић, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић